

Anti-pest protocol

IKC HET PALET

2024-2028

- Waar je echt jezelf kan zijn -

Schoolcontactpersoon: Marian Siepel
Gedragsspecialist: Marian Siepel, Elsemiek Mol
Anti-pestcoördinator: Marian Siepel
JOS'er: Annemarie Roozendaal
Preventiemedewerker: Marian Siepel
Eindverantwoordelijke: directie

d.d. 2024

Beleid tegen pesten

Inleiding

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen op onze school in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Iedereen binnen onze school, van medewerkers tot medezeggenschapsraad en BSO-medewerkers onderschrijven dit gezamenlijke anti-pestprotocol.

Anti-pestprotocol

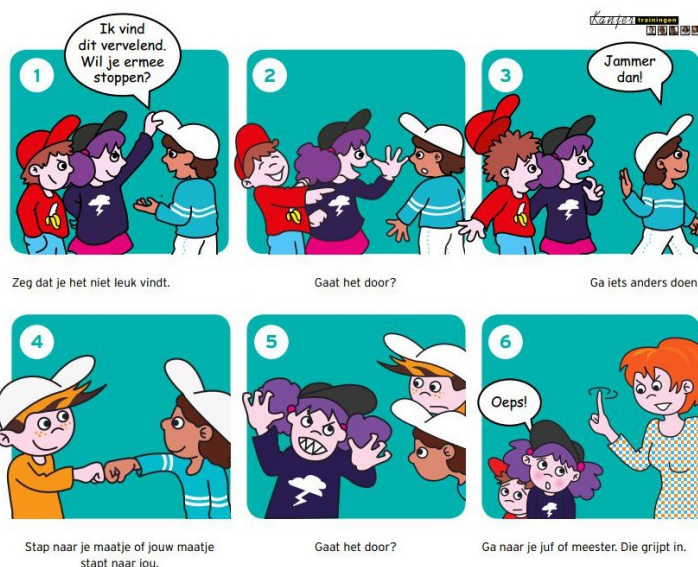
De school voert een actief beleid tegen pesten. Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Het gaat hierbij om het duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van vertrouwen.

1. Kanjerschool

1.1 De Kanjerafspraken

Dit protocol sluit aan bij de Kanjertraining. Dat is gericht op het versterken van onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar en ben of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de kinderen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkrachten daarentegen zijn op school 'de baas/ het gezag' en de ouders zijn dat thuis.

Iedere peestsituatie is anders en daarom staan hieronder vuistregels die wij hanteren.

In de klas wordt er structureel aandacht besteed aan pesten d.m.v. de Kanjertraining. Eventueel wordt er advies ingewonnen bij de Kanjertraining.

Er zijn op dit vlak meerdere personen met een bijzondere taak:

- Kanjercoördinator (coördinatie rondom de Kanjertraining);
- Anti-pestcoördinator (eerste aanspreekpunt rondom pestgedrag);
- Schoolcontactpersoon (vertrouwelijk aanspreekpunt voor ouders);
- Gedragscoördinator (beleid rond gedrag en aanspreekpunt leerkrachten en degene die samen met de kinderen dieper in gesprek gaat over gedrag) (bij de groei van IKC Het Palet zullen we hier een specialisme van maken binnen het team).

1.2 Plagen of pesten?

Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten om. Daarom weet de leerkracht zelden wat zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover geïnformeerd worden door de kinderen zelf.

Wanneer een kind of groepje kinderen in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, digitaal, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek.

Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen iet vast: de ene plaagt de één, de ander plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zij de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester). Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in de unit een mentaliteit van respect en vertrouwen dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/ moeder of leerkracht. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en anderzijds dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

We zien pestgedrag als een groepsprobleem. Bij het aanpakken van pestgedrag hebben we oog voor de hele groep. De 'rode' petten moedigen het pesten aan, meelopers pesten mee en buitenstaanders laten het gebeuren. Zonder verdedigers maakt een gepest kind geen kans. De passiviteit van buitenstaanders moeten we doorbreken. Niet iedereen is verantwoordelijk voor pesten, maar iedereen is er wel verantwoordelijk voor dat er een einde aan komt. In de units stelen we regelmatig een onderwerp aan de orde zoals veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. Handvatten hiervoor vinden de leerkrachten in de Kanjertraining. Het voorbeeld van de leerkrachten is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar door met elkaar in gesprek te gaan.

1.3 Cyberpesten

Online pesten is voor kinderen hetzelfde als pesten. Zij maken geen onderscheid tussen online en offline pesten. Net als bij 'gewoon' pesten gaat het bij online pesten om schelden, roddelen en buitensluiten. Het gebeurt ook op andere manieren zoals hacken van accounts, nare berichten plaatsen uit naam van een ander of bijvoorbeeld ongevraagd online verspreiden van bewerkte foto's of filmpjes.

Online pesten gebeurt meestal anoniem. Dat maakt het laagdrempeliger om te pesten en lastiger om te achterhalen wie de pester is. Kinderen kunnen op elk moment van de dag te maken krijgen met online pesten. Een ruzie 's avonds op Whatsapp heeft ook effect op hoe de kinderen de volgende dag met elkaar omgaan in de units. Omdat online pesten vaak buiten het medeweten van de leerkrachten gebeurt, is het aanpakken ervan ingewikkelder.

De impact van online pesten is groot. Slachtoffers voelen zich niet meer veilig, zijn bang om naar school te gaan en zijn onzeker. Ook voor pesters kan het gevolgen hebben. Bijvoorbeeld omdat de politie wordt ingeschakeld bij strafbaar onlinegedrag. Als online pesten niet wordt aangepakt, maakt het de school voor alle kinderen onveilig.

Op school wordt door de leerkrachten het gebruik van online communicatiemiddelen als Whatsapp besproken in de groepen waar hier gebruik van wordt gemaakt. Hierbij worden de voordelen én de risico's ervan besproken.

1.4 Rollen binnen het pesten

1. Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrollen gedrag in de klas.
2. We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen. Als omstanders/ buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
3. Kinderen die gepest worden, oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt dat niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.

1.5 Betrek de context

- a. Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
- b. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/ populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder 'Wat doe we preventief en hoe doen we dat?' We leggen de focus daarbij op:
 - Wat gaat er goed in de unit?
 - Wat willen we verbeteren in de unit?
 - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
 - Wat wordt ons plan?
 - Hoe kunnen we elkaar helpen?
- c. Indien nodig, betrekken wij externe partijen.

2 De manier waarop we dit doen

Gedoe hoort erbij en is leerzaam. Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Op Het Palet is het onze visie dat kinderen leren samen te leven, te leren en te werken en oefenen dit veel. Kinderen willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken op momenten dat andere kinderen uitleg krijgen. Ze willen met hetzelfde kind spelen, maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. En dat zijn voor de kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. Het is belangrijk om te leren om grenzen en wensen aan te geven.

Met behulp van de Kanjerlessen doen wij als school aan preventie. Kernpunten inde aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander. Bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met de kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - a. Is er sprake van onvermogen, dan mag dit kind erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Dit kind heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - b. Is er sprake van onwil, dan krijgt het kind een grens gesteld. Ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook 'de eigen gang' mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/ buddy/ tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving daarvan.

Dit doen we wel

Dit doen we niet

We nemen het overzicht van de smileys als uitgangspunt: Je blijft fatsoenlijk en je laat je niet bepalen door je uitdager(s): "Geef geen benzine aan vervelend lopende motortjes". Mocht een kind zich niet willen houden aan de eenvoudige afspraken zoals weergegeven in de smileys, dan wordt dat met de ouders van het betreffende kind besproken. In dit gesprek wordt ervanuit gegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkrachten, de school en de buurt.

2.1 Hoe we kinderen leren omgaan met gedoe

Fase 1: Het kind heeft last van een ander

Vuistregel inde Kanjertraining:

Jij zit met kinderen in een klas die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen die onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te keuren ("mep maar terug"), teveel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef zelf hierin het goede voorbeeld. Hoe doe je zelf als je last hebt van iemand in je gezin, familie, vriendenkring of de buurt? Welke gedragsvoorbeelden geef je daarmee aan je kinderen?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met de kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer de kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan dat beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: Het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Wordt dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die verveld doet kletsen en ga met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (leerkracht, BSO-medewerker, ouders).

Vaak blijft het bij een incident ene is er geen sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat jij je bepalen door negatieve personen in je leven? Of besteed je je energie aan positievere zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie je het misschien niet verwacht kunnen zich gedragen als rode of blauwe pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig of boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft, indien nodig, ouders daarbij.

Fase 3: Iemand wordt structureel lastiggevallen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten:

Wanneer een kind of groepje kinderen in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal, digitaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is dag geen machtsverhouding.

Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen iet vast: de ene plaagt de één, de ander plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen.

Wanneer kinderen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten en de kanjermethode negeren, dan volgen we de stappen in dit plan.

Van elke stap wordt verslaglegging gemaakt en opgeslagen in ParnasSys.

2.2 Aanpak van ruzies en pestgedrag

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Een aanpak kan bij het ene kind goed werken en bij het andere juist niet. Met bovenstaande in ons achterhoofd volgen wij het onderstaande stappenplan. Hier zijn de IB'er en de anti-pestcoördinator nauw betrokken. De JOS'er kan op ieder moment eveneens gevraagd worden om te ondersteunen.

STAP 1

Er eerst zelf (en samen) uit te komen. Door gebruik te maken van de Kanjermethode. Het omschrijven van het gedrag dat niet als leuk ervaren wordt, is belangrijk. Op het moment dat één van de kinderen er niet uit komt kan hij of zij ervoor kiezen om het probleem te negeren, weg te lopen. Als dit niet helpt of niet lukt, dan wordt het probleem aan de leerkracht voorgelegd of wordt andere hulp ingeschakeld, zoals bijvoorbeeld een kanjermaatje. De leerkracht gaat hier meteen op in of maakt een afspraak met de kinderen om er in een later stadium op terug te komen. Bijvoorbeeld na schoolt. De leerkracht zorgt er altijd voor dat alle partijen gehoor krijgen.

STAP 2

Op het moment dat een van de kinderen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. De leerkracht gaat met de kinderen in gesprek om het probleem helder te krijgen en op zoek te gaan naar een oplossing. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen (dit is

stap 6 van de poster). De anti-pestcoördinator, gedragscoördinator en/of directie wordt betrokken voor overleg of kindgesprekken.

STAP 3

Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde kinderen volgen sancties.

- Er wordt melding gedaan bij de anti-pestcoördinator (door leerkracht, kind of ouder), gedragscoördinator en directie. Er volgt een gesprek met de betrokken kinderen en/of ouders en leerkracht om het probleem helder te krijgen. In overleg wordt er een aanpak opgesteld.
- Er worden ook vervolggesprekken (individueel) gehouden met de kinderen (gepeste kind en de pester), om vinger aan de pols te houden (na 2, 4 en 8 weken).
- Er wordt ook gekeken of de betrokken kinderen hulp nodig hebben d.m.v. een training (SoVa, weerbaarheid, faalangst).
- Ieder pestincident wordt genoteerd in ParnasSys.
- In de klas wordt er ook aandacht besteed aan pesten d.m.v. de Kanjertraining.
- Er kan eventueel hulpverlening worden ingezet om tot een gedragsverandering te komen.
- Eventueel kan advies worden ingewonnen bij de Kajertraining.

STAP 4

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een tijdelijke schorsing (dit loopt via de directie in overleg met het College van Bestuur) aan de pesters opgelegd, tevens kan er hulpverlening ingezet worden om wel tot een gedragsverandering te komen.

Zie pestprotocol schorsen en verwijderen Spectrum-SPCO.

STAP 5

Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, wordt er overgegaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s). Zie protocol schorsing en verwijdering Spectrum-SPCO.

Het aanspreekpunt bij pesten op onze school is anti-pestcoördinator Elsemiek Mol.

Informatie en protocollen beschikbaar op de volgende websites:

- Spectrum-SPCO (<https://spectrum-spco.nl/documenten/>)
- IKC Het Palet (<https://ikchetpalet.nl/onze-school/protocollen/>)

BIJLAGE 1

Wat zijn de signalen van pesten?

De leerkrachten kunnen het pesten aan de volgende signalen herkennen:

- Het kind is vaker afwezig, gaat niet graag naar school en zijn/ haar resultaten gaan achteruit;
- Bijnamen; het kind wordt haast nooit bij de eigen naam genoemd;
- Het kind wordt vaak het laatst gekozen bij het indelen van groepjes (gym, groepswerk);
- Het kind isoleert zich van anderen, trekt soms op met één vriend en wordt soms ook als laatste gekozen;
- Opvallend vaak zijn spullen beschadigd of verdwenen;
- Het kind is vaak betrokken bij vechtpartijtjes, scheldpartijen en/of 'grappige' streken;
- Het kind wordt (anoniem) online lastiggevallen, hetzij op de sociale mediakanalen;
- Het kind met het ontgelden aan kwetsbare opmerkingen over kleding, uiterlijk e.d.;
- Het kind is gespannen, ongelukkig, schrikt snel en durft niemand aan te kijken;
- De sfeer in de klas is niet goed. De leerkracht voelt aan dat er iets niet klopt, maar kna er geen vat op krijgen.

De signalen m.b.t. de pester:

- Het tonen van stoer gedrag, agressief en/of impulsief gedrag;
- Telkens zijn/ haar zin willen doordrijven;
- De leiding willen hebben en de baas over andere kinderen willen spelen;
- Moeite hebben om gevoelens onder woorden te brengen.

Op het schoolplein en tijdens de pauze:

- Het kind is vaak betrokken bij opstootjes in de klas of op het schoolplein;
- Het kind is vaak alleen en wordt buitengesloten tijdens de pauzes;
- Het kind blijft dicht bij de leerkracht tijdens de pauzes.